

HÖRNSTENEN

1/2020

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND
HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

DEN NYA GENERALSEKRETERARE

SANTERI MARJOKORPI

STI:S VÅRÖPPNING

Den svåra vägen

I februari väljs ett nytt kyrkomöte för den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. När kyrkomötet samlas för första gången i maj görs det med största sannolikhet ett initiativ om att kyrkan kunde viga även samkönade par. Åtminstone kommer detta att diskuteras och debatteras.

Man kommer att erbjuda en lösning som gör gällande att kyrkan inte ändrar sin uppfattning om äktenskapet som ett förbund mellan en man och en kvinna, men att man samtidigt skulle tillåta att det i kyrkan vigs även samkönade par. Eller lösningen föreslås bli att kyrkan bestämmer sig för att ha två olika syner på äktenskapet: mellan en man och en kvinna och även mellan samkönade par. Löften kommer att ges om att ingen tvingas viga samkönade par mot sitt samvete samtidigt som de som vill viga ges frihet att göra detsamma.

Tänk om kyrkan skulle lösa dopfrågan på samma sätt? Man skulle fatta ett beslut om att man kan bara döpas en gång och att även barn kan döpas men i fall någon vill bli döpt på nytt som vuxen eller en tredje gång, även då får pastorn döpa. Eller att man bestämmer sig för att kyrkan har två olika dopsyner: bara en gång och även möjligt för barnen eller flera gånger om man så vill och kanske först som vuxen.

En kyrka som skulle fatta dylika beslut skulle inte enbart te sig motstridig. Skulle

man inte då tänka att vi kan förhandla och bestämma om sådana saker, det finns ingen sanning eller någon Guds uppenbarelse, som kyrkan skall hålla fast vid, utan vi kan själv komma på en lösning som känns bra för flertalet. Inte undra på om en sådan kyrka skulle te sig oärlig.

Jag tror att de ovannämnda lösningarna driver kyrkans nuvarande uppfattning om att man viger bara man och kvinna till äktenskapet, ut ur kyrkan. Samkönade äktenskap försvaras med att tala om de mänskliga rättigheterna. I fall denna uppfattning vinner mark inom kyrkan försvinner nuvarande uppfattning i rask takt. Kyrkan kan ju inte stå emot de mänskliga rättigheterna.

I fall kyrkan godkänner samkönade vigslar innebär det troligtvis inte enbart några tiotals vigslar per år. T.ex. konfirmandundervisningen hamnar under lupp, och i fall någon där säger att homosexuella relationer är emot Guds vilja, lär reaktionerna inte utebli. Man får inte säga så eftersom kyrkan viger människor till sådana förhållanden.

Bibelns uppfattning är enligt mig klar. Bibeln håller det för självklart att det är mannen och kvinnan som ingår äktenskapet och det säger likaså att samkönade relationer där sex ingår är emot Guds vilja, på samma sätt som girighet, utnyttjande av andra människor eller otrohet mot sin

maka eller make. Det finns saker och ting där det råder delade meningar i kyrkan. Sen finns det saker som är i trons kärna och påverkar det på ett avgörande sätt i kyrkan. Där bör det inte råda delade meningar. Det som sägs om äktenskapet, påverkar det som sägs om människan, om skapelsen, om Guds vilja, om Bibeln och t.o.m. om frälsningen. Kyrkan bör hålla sig fast vid det som Bibeln säger.

Det här är ingen lätt väg i ett samhälle som Finland. Men Jesus har inte lovat en lätt väg för sin kyrka. Vägen är svår också därför att alla människor är värda respekt och kärlek och ingen skall skuffas undan eller göras osynlig.

JARI RANKINEN

18.2.2020

(ÖVERS. TUOMAS ANTTILA)

SANTERI MARJOKORPI NY GENERALSEKRETERARE I STI

Finska teologiska institutets (STI:s) styrelse valde vid sitt möte den 8.1 Santeri Marjokorpi till STI:s nya generalsekreterare.

STI får i Santeri en som är kunnig i sociala medier och inkörd i den ungdomliga utbildningsvärlden och som besitter förmågan att på ett inspirerat sätt analysera vår tids fenomen, konstaterar STI:s styrelseordförande Tom Säilä efter mötet. En intervju med den nya generalsekreteraren finns i denna tidning.

VI BEKLAGAR

I november skickade vi ett brev till sådana STI:s understödjande medlemmar som inte under det gångna året stött STI ekonomiskt. Så har vi också gjort tidigare år. Brevet sändes felaktigt också till några som understött STI ekonomiskt. Stödet har nog kommit in på STI:s konto men dataprogrammet som skall avläsa transaktionerna från bankkontot klarade i några fall inte av att kombinera transaktionen med ifrågavarande bidragsgivare.

UNDERVISNING I REALTID PÅ NÄTET

Nästan all undervisning, som hålls i STI:s verksamhetsutrymme, videobandas och kan följas på STI:s hemsidor (www.sti.fi) i direktsändning eller som inspelning. Direktsändningen kan du följa genom att klicka på ikonen "Direktsändning" ("Suora lähetys") på STI:s hemsidas vinjettsidas högra kant. Inspelningarna hittas på hemsidan under rubriken Program (Ohjelma). Länken till videoinspelningarna finns i anslutning till terminsprogrammen, där det informeras om ifrågavarande undervisning. Direktsändningen har inte varit i användning i december och januari men återupptas i februari.

(ÖVERS. TOMAS KLEMETS)

I FOKUS: Den nya generalsekreteraren Santeri Marjokorpi

- Jag tänkte att jag inte ville börja med teologiska studier, om det inte var helt nödvändigt. Jag studerade ekonomi, och sedan var jag tvungen att börja studera teologi, berättar den blivande generalsekreteraren för STI, Santeri Marjokorpi.

STI:s styrelse valde i början av januari Santeri Marjokorpi som en ny generalsekreterare för STI. För tillfället arbetar han som ansvarig lärare vid den Öppna Bibelskolan i Finska Bibelinstitutet.

- Jag är mycket entusiastisk för den nya uppgiften. Säkert kommer jag att möta utmaningar, men uppgiften är mycket intressant och viktig. Tråkigt kommer det knappast att bli, säger Santeri.

Santeri känner till STI redan från sin egen studietid. Han betonar STI:s betydelse för en teologie studerande.

- Jag vistades nästan lika mycket i STI som vid universitetet. Det skulle ha varit helt annorlunda att studera teologi, om institutet inte hade funnits. Där hade man en gemenskap, där det var givande att vara med, böcker, undervisning och stöd. Jag fick svar på många frågor som en studerande funderar på.

UNIVERSITETET LÄRDE MYCKET

Santeris huvudämne i de teologiska studierna var dogmatik. Han säger, att universitetet lärde honom mycket.

- Jag fick en riktig bra helhetsbild av kyrkans historia. Jag lärde känna kyrkofäder och deras undervisning. Förståelsen om kristendomen och om det, som förenar olika kristna kyrkor, blev djupare. Jag lärde mig dogmatiskt, analytiskt och kritiskt tänkande.

I sitt arbete har Santeri undervisat mycket om Bibeln. Han hade hoppats, att universitetet skulle ha givit mera förståelse för Bibeln.

- Till exempel hade vi bara en föreläsning om Gamla testamentets profetböcker, minns jag. För en teologie studerande var – och är – det nödvändigt att se till att han eller hon lär sig känna Bibeln väl.

AVGÖRANDE TIDER

Santeri börjar som generalsekreterare i början av april.

- Också i STI:s arbete är det i sista hand fråga om att uppfylla Jesus missionsbefallning. STI skolar och ger beredskap för blivande pastorer och teologer, så att de så bra som möjligt kan fylla den uppgift som Jesus har givit, formulerar Santeri.

Santeri betonar också STI:s roll som ett samarbetsorgan mellan kyrkans väckelse-rörelser.

STI kan för sin del fungera som representant och försvarare för den klassiska kristendomen i vår kyrka och vårt samhälle.

Jag frågar vår nya generalsekreterare, hurdan Finlands evangelisk-lutherska kyrka kommer att se ut efter 10 år. Han tror, att just nu lever kyrkan i avgörande tider.

- Om kyrkan vill ändra sin kurs, måste hon göra det nu. Vad man kommer att besluta i fråga om homosexuellas äktenskap, avgör mycket, eftersom det säger någonting om kyrkans linje och påverkar många andra ärenden. Kyrkan borde hålla fast på sin grund. Många kyrkor över hela världen har valt vägen som också vår kyrka verkar gå på. Den vägen leder till fördärvet.

Santeri funderar också på STI:s framtid i denna situation.

- Det kan hända att i framtiden behövs det en skola, som upprätthålls av väckelserörelseorganisationer och som ger teologisk skolning, och ett samarbetsorgan, som koordinerar verksamheten mellan sådana organisationer, som har distanserat sig från kyrkan.

NÄDIG MOT SYNDARE

Santeri tackar alla som stöder STI. Utan dessa skulle institutet inte finnas till.

- STI har en stor skara människor, som ber för institutet och som stöder

det ekonomiskt. Det är oerhört viktigt. Det är avgörande, hurdana pastorer och teologer det finns i kyrkan och i kristliga organisationer, hur de predikar och undervisar, och hurdana själavårdare de är. Om Bibeln och den lutherska bekännelsen är i focus, så lever, förblir och till och med växer kyrkan och organisationerna.

Santeri påminner om att STI:s arbete är långsiktigt, och institutet skall på lång sikt betala tillbaka det stöd som man har gett till verksamheten.

Men vad är viktigast för den nya generalsekretaren i tron på Jesus? Han påminner om den gamla ortodoxa bönen: ”Herre Jesus Kristus, Guds Son, förbarma dig över mig, syndare.”

- Det här är det som jag ber till Gud, och allt annat är sedan i Hans händer. Det är bra, att Santeri var tvungen att börja med teologiska studier. Vi önskar honom kraft, vishet och vår gode Herres välsignelse i uppgiften som generalsekreterare.

TEXT OCH FOTO: JARI RANKINEN (ÖVERS. VILLE AUVINEN)

Statistiken vittnar om hur det bär utför med kyrkan

Vid Perusta-tidningens teologiska studiedagar den 2-4 januari dryftades den kristna kyrkans nuvarande läge men också dess framtid i en sekulariserad värld. Utöver en hel del mörka moln på himlen kunde även strimmor av hopp skymtas. Studiedagarna ordnades vid Finska Bibelinstitutet i Grankulla.

Även vid årets uppsättning av Perustas teologiska studiedagar fanns ett högklassigt utbud av experter på teologins område på plats. En av dessa var ledaren för Kyrkans forskningscentral, Hanna Salomäki, som föreläste över temat ”Den finländska religiositeten i förändring”.

Med en forskares analytiska grepp förevisade Salomäki i sin föreläsning de nyaste forskningsrönen när det kommer till finländarnas religiositet. Härvidlag räknade hon upp fyra viktiga trender, av vilka den första har att göra med ett förändrat förhållningssätt till religion bland den yngre generationen.

- Den yngre generationen har tillägnat sig den av sekularisering och individualism präglade kulturen. Religionens betydelse har minskat och människorna vill fatta självständiga beslut sade Salomäki.

I jämförelse med äldre generationer framträder hos den yngre generationen en självständighet och en autenticitet.

- Människor ställer sig kritiska gentemot religiösa institutioner och auktoriteter. Man hör inte längre till kyrkan bara av gammal vana, utan kyrkan måste betyda något även på ett personligt plan.

Enligt Salomäki är det framför allt efter skriftskolan som man kan se att kyrkotillhörigheten sjunker. Redan en längre tid har i synnerhet yngre män fjärrat sig från kyrkan och dess tro. Det som är oroväckande är att de nyaste undersökningarna visar att tron på Gud har minskat även bland ungar kvinnor – vilket innebär att skillnaden till äldre kvinnor har vuxit sig stor.

- Vilka orsakerna till denna nedgång är vet vi inte ännu, erkände Salomäki.

BESLUT OM BARNETS DOP FATTAS I ETT TIDIGT SKEDE

En annan tydlig trend, som hänger samman med generationsskiftet, är att antalet dop som förrättas har sjunkit snabbt under 2000-talet.

- Dopet är ingen självklarhet längre, utan ett aktivt val, tror Salomäki.

De föräldrar som låter bli att döpa sitt barn motiverar ofta sitt beslut med det att de inte själva hör till kyrkan eller med att de vill ge barnen en möjlighet att själva bestämma om sin tro.

- Detta argument har slagit igenom, även om föräldrarna förstås också väljer å sina barns vägnar om de låter bli att döpa dem. Också i andra frågor fattar ju föräldrar beslut för sina barn.

I församlingarna har man ofta försökt att reagera på situationen genom att närma sig de äkta paren efter att deras barn har fötts. I ljuset av forskningen är denna tidpunkt dock för sen.

- Det är inte ens tio procent av människorna som fattar beslut om dopet efter barnets födelse. De flesta bestämmer sig tvärtom redan innan de ens har ingått i ett förhållande.

En intressant iakttagelse är också det faktum att det är männen som anser det viktigt med en religiös ceremoni i samband med barnets födelse, även om det ju just är de unga männen som mest tagit avstånd från kyrkan.

KYRKAN FÖRLORAR SIN MAJORITETSSTÄLLNING

Det faktum att dopen minskar i antal leder med tiden till att kyrkotillhörigheten minskar i alla ålderskategorier.

- På tjugo år kommer kyrkan att ha förlorat sin majoritetsställning, uppskattar Salomäki. När det sker, blir det svårare för kyrkan att verka utanför sitt eget "revir" i samhället, exempelvis i skolor och i daghem. Förändringen är redan synlig, något som blir tydligt till exempel i frågan om huruvida skolans julfest får firas i en kyrka, som var på

tapeten kring jul. En tredje trend är således att kyrkans roll i samhället ändras.

- Kyrkan måste verkligen ställa sig frågan om hur den skall lyckas nå ut till vuxna. Den kristna traditionen överförs nämligen inte längre till följande generation i hemmen.

Situationen underlättas heller på intet sätt av urbaniseringen, eftersom det är just i städerna, mer än på landsbygden, som människor skriver ut sig ur kyrkan och låter bli att döpa sina barn.

Att den kristna tron har tappat mark har i sin tur öppnat dörrarna för nya religiösa strömningar, vilket är en fjärde religiös trend. Enligt Salomäki upplever framför allt utövandet av österländska religioner ett uppsving.

- Numera är det ganska vanligt att människor upplever sig som andliga snarare än religiösa. Till den egna andligheten kan man rentav foga sådana element som sinsemellan står i strid med varandra.

TEXT OCH BILD: KAROLIINA RAUHIO-POKKA
(ÖVERS. JAKOB DAHLBACKA)

TIF:S VÄRÖPPNING DISKUSSION KRING HOMOSEXUELLA RELATIONER

Vid Teologiska institutet i Finlands väröppning diskuterade docent Erkki Koskenniemi och professor Martti Nissinen homosexualiteten i Bibeln och hur dithörande bibelställen borde tolkas.

Det var fint att observera att debatorerna trots det konfliktartade och känsloladdade temat hölls sakliga och lugna. Ingendera av dem förföll till att göra avsiktliga feltolkningar av den andras uttalanden, utan båda två försökte noggrant redogöra för sin egen ståndpunkt samt beskriva var deras åsikter gick isär.

HURUDANA RELATIONER ÄR DET FRÅGA OM?

Dominerande i diskussionen blev homosexualitetens förekomst i Bibeln och dess utövande i kulturerna på Bibelns tid. Både Koskenniemi och Nissinen höll för troligt att homosexuella känslor och relationer, som uttryck för kärlek, förekom redan i antikens värld. Nissinen ifrågasatte ändå om de bibelställen som berör ämnet otvetydigt avser just sådan homosexualitet, eftersom grundspråkens uttryck för män som ligger med män är tolkningsbara. Han medgav dock att det är möjligt att Nya testamentet talar om homosexuella kärleksrelationer.

Koskenniemi ansåg bibelställena vara tillräckligt beskrivande för vilka homosexuella relationer som helst och hänvisade särskilt till betydelsen av det grekiska ordet arsenokoites (en man som

ligger med en man) och till betydelsen av de övriga orden i 1 Kor 6:9–10 där detta ord förekommer.

Nissinen framhöll också att bakgrunden till särskilt de gammaltestamentliga bud som berör homosexualiteten är en könshierarki som berör mannens ställning och enligt vilken en man inte fick ligga med en annan man som med en kvinna, eftersom mannen då skulle underkasta sig själv och sätta sig i en kvinnas ställning. Överhuvudtaget ansåg han att det inte i ett endaste bibelställe talas om nutida jämbördiga homosexuella relationer och påminde om att det inte just förekom några sådana relationer överhuvudtaget på den tiden på grund av den då rådande könshierarkin.

Inte heller Koskenniemi ansåg att Bibeln talar om exakt likadana homosexuella relationer som vi nu talar om, men betonade att homosexuella relationer omnämns i Romarbrevets första kapitel som exempel på följer av den brustna relationen mellan Gud och människor och av människornas likgiltighet gentemot Gud. Därför kan man inte heller tänka sig att det skulle finnas sådana typer av homosexuella relationer som inte skulle vara emot Guds vilja. Koskenniemi grundade sin syn också på den tolkningshistoria som hör till dessa bibelställen – homosexuella relationer har inte godkänts i kyrkan – samt på de bibelställen som talar om äktenskapet mellan en man och en kvinna.

KÄRLEK OCH NORMER

Bibelns tolkningsprinciper kom också att bli viktiga i diskussionen. Nissinen framhöll att det är vanligt att in i Bibeln läsa sin egen agenda som man sedan tolkar vara Guds ord. Koskenniemi erkände nödtvånget att behöva tolka, men beskyllde också Nissinen för att hemfalla till samma sak när han tolkar Bibeln utifrån moderna sexuella begrepp. Nissinen svarade att delar av en dylik tolkning möjligen våldför sig på bibeltexterna och att det därför är viktigt att i forskningen sträva efter den bästa förståelsen.

Nissinen framhöll att den viktigaste bibeltolkningsprincipen är kärlek och tog som exempel Jesu undervisning om att sabbaten är till för människan. Han sade att den norm som hör samman med de bibelställen som talar om homosexualiteten ligger i strid med den kärlek som uppmärksammar människan. Koskenniemi ifrågasatte motsatsförhållandet mellan normen och kärleken och underströk att Guds lags normer i själva verket är uttryck för Guds kärlek. Nissinen utmanade detta genom att hänvisa till den vånda som sexual- och könsminoriteterna upplever och som har uppkommit till följd av ett upprätthållande av normerna. Koskenniemi underströk att det på sexualitetens område förekommer många olika slags smärtor för vilka det inte finns några enkla svar.

EN ÄNNU DJUPARE TUDELNING?

I kyrkans nuläge borde man enligt Koskenniemi inte börja viga par av samma kön, vilket man enligt Nissinen borde

börja göra. Båda två ansåg att ett beslut som står i strid med deras egen åsikt skulle leda till en ytterligare fördjupning av tadelningen i kyrkan och Koskenniemi antog till och med att kyrkan kunde splittras sönder ifall personer av samma kön börjar vigas till äktenskap.

Fastän de gamla positionerna inte rubbades av diskussionen klagade Nissinen och Koskenniemi ändå väl det faktum att man i många delområden ändå har en gemensam förståelse. Å andra sidan blev det uppenbart att tolkningsprinciperna angående kärlekens och de homosexuella relationernas väsen i de bibliska texterna förblir en vattendelare.

TEKSTI: EETU LEHTINEN

KUVA: TIMO ESKOLA

(ÖVERS. ALBERT HÄGGBLOM)

PREPKURS TILL TEOLOGISKA

Känner du någon som denna vår tänker börja studera teologi?

I STI ordnas en prepkurs 4-7.5.2020 för sådana som tänker börja studera teologi. Kursen ger dig goda färdigheter för inträdesprovet. Av dem som deltog i STI:s prepkurs år 2019 fick 77 % en studieplats.

Kursen kostar 160 euro. I avgiften ingår undervisningen och dagskaffet. Fråga mera och anmäl dig till Teologiska institutet i Finland: tfn (09) 6689 550 eller kirsi.kuru@sti.fi. Undervisningen ordnas i STI, Helsingfors, Kajaniemigatan 13 A 4. Vån.

JARI RANKINENS RESOR:

* **Sö 26.2. kl. 13** Bibel-Kampen, Salomons-gatan 17 D, Helsingfors

TIMO ESKOLAS RESOR:

* **Må 2.3.** Undervisning i Kansanlähetyso-pisto, Ryttylä

* **Sö 8.3.** Kyrkmässa, Jokioinens församling

* **Lö 21.3.** Bibelhappening, Hyvinge

* **Lö 4.4.** Föreläsning, Paulus-synodens dagar, LappiTL

* **Sö 5.4.** Mässa i Luther kyrkan, Åbo

STÖD FÖR STI GENOM ETT TESTAMENTE

För att stöda STI:s verksamhet kan man göra upp ett testamente eller i testamentet nämna STI som en av mottagarna. Det som testamenteras till STI går oavkortat till en ideell förening som inte behöver betala skatt.

Testamentet bör göras upp skriftligt och skall förses med namnteckning liksom också av två vittnen som har varit på platsen vid samma tillfälle. Det är bra om testamentet är entydigt utan möjlighet till olika tolkningar.

Om du önskar kan du ställa frågor om ett testamente till STI:s generalsekreterare Jari Rankinen, tfn 045 359 7772, jari.rankinen@sti.fi

RUSTA UPP DATORKLASSEN

Insamlingen för att rusta upp datorklassen har hittills inbringat 700 euro. Ännu behövs ungefär 500 euro. Enligt planerna ska det finnas två brukbara datorer och i datorklassen fem läsplatser utan datorer med stolar, bord och mellanväggar.

Kan du delta i den insamlingen? Stort tack om Du kan. Gåvan kan inbetalas till kontot: FI74 8000 1100 5642 45 (Danske Bank), eller FI66 1555 3000 1169 14 (Nordea). Skriv som meddelande: "Datorklassen".

(ÖVERS. TOPIAS TANSKANEN)

Adressen:

Kajaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
fornamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda

generalsekr. Jari Rankinen (045 359 7772)
forskare Timo Eskola
sekreterare Kirsi Kuru

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19. Undantag i öppettiderna under sommaren och jultiden, kolla på websidan.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Mika Tuovinen, Finlands ev.luth. Folkmission

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarrörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radiomissionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland, Laestadiernas Fridsföreningars Förbund

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 40 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland RA/2018/904:

1.1.2019-31.12.2020.

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen* (*Kulmakivi*) sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print),
ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 13 A
00100 HELSINGFORS

PÄRMBILD: DEN NYA GENERALSEKRETERAREN FÖR STI
(FOTO: JARI RANKINEN)

BAKMBILD: KALLE PAJALA PÅ BOKMARKNADEN
(FOTO: TIMO ESKOLA)